

Afstemning

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 75:

Forslag til folketingsbeslutning om retskrav på plejehjemsplads.

Af Inge Refshauge (DF) m.fl.
(Fremsat 25/1 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg tror, at forslaget om et egentligt retskrav på en plejehjemsplads til ældre er fremsat i den positive hensigt at give ældre mere trygge vilkår.

Men den måde, forslaget er lavet på, gør, at jeg fristes til at sige, at det godt kan komme til at virke som et paradeforslag, og når jeg siger det, er det, fordi det er et forslag, der ikke vil kunne fungere i virkelighedens verden.

Man kunne også sige, at når man ser forslaget efter i sømmene, jamen så viser det sig, at man ikke kan lave den type forslag, det er i hvert fald meget svært, og jeg synes, at måden her at gribe det an på viser, hvor svært og måske umuligt det er at gå ind og skabe retskrav på denne type sociale tilbud.

Når forslaget handler om et retskrav til ældre på en plejehjemsplads, så virker det jo absurd, at man siger, at ældre jo i terminologien plejer at være mennesker, der er folkepensionister over 67 år, for det er jo absurd at snakke om, at hele den gruppe borgere skulle have et retskrav på en plejehjemsplads. Hvis man altså sætter sig ned og regner det ud, så bliver det jo nogle absurde talstørrelser. Hvis der i princippet skulle være en plejehjemsplads til alle ældre, jeg tror såmænd efter et meget, meget groft skøn, man kunne sige et eller andet sted med 100 mia. kr., men selv hvis man sagde, det var alle ældre

over 80 år, der i princippet skulle være en plejehjemsplads klar til, ville det også være utrolig dyrt.

Så kan det godt være, at forslagsstillerne vil sige, at det jo også er en mindre gruppe, vi taler om, men hvorfor er det så ikke beskrevet, at det er en mindre gruppe? Det tror jeg hænger sammen med det, jeg siger om, hvor svært eller umuligt det er at lave regler på den her måde, for vi kan ikke centralt her fra Folketinget definere, hvad det er for en gruppe mennesker, der har brug for at komme på plejehjem. Det kan ikke defineres aldersmæssigt eller efter plejebenhov, og jeg tror også, det er derfor, at forslagsstillerne har valgt den her meget brede kategori af grænssning.

Dertil kommer jo, at jeg synes, det er et forenklet syn på de ældre, hvor man jo gør dem langt svagere, end de er, når man taler om, at de sådan som gruppe har det her behov for en plejehjemsplads. Dertil kommer også, at det jo er en forældet tankegang at tale om, at det lige præcis er plejehjem, der er brug for.

Vi ved jo, at med loven om ældreboliger, der blev vedtaget i Folketinget i 1987, er der mulighed for at lave boliger, der i langt højere grad er tilpasset de enkelte ældre. Derfor er det også forkert, når den misforståelse endnu en gang bliver gentaget her, at antallet af plejehjem er faldet dramatisk, og jeg synes, det er ærgerligt, for der er bestemt en diskussion at føre om, hvordan vi sikrer, at der er plejehjemspladser nok. Men det er jo forkert at fremstille det, som om der i dag er 12.000 færre plejehjemspladser, end der var for 10 år siden eller i 1987, for det, der jo er sket, er, at man i dag bygger moderne plejeboliger efter ældreboligloven, som jo fungerer som plejehjem på den måde, at der er døgnbemanding under samme tag, som de ældre har deres boliger. Derfor synes jeg, det er vigtigt at holde fast i, at vi i dag faktisk har det største antal plejeboliger, vi sådan set nogen sinde har haft.

Det betyder ikke, at der er pladser nok, men det betyder i øvrigt, at ventelisterne er blevet kortere, og at færre mennesker venter. Det er også på grund af, at der stadig væk er ventelister, at regeringen har lavet en udbygningsplan, plejeboligereformen, i 1996, hvor målsætningen jo er at sikre, at der ikke er ventelister, og det er jo en målsætning, vi holder nøje øje med, og der sker også en jævnlig udbygning år for år, der gør, at antallet på venteliste falder.

Så jeg synes, det er vigtigt, at vi har et udgangspunkt, der hedder, at alle ældre altså ikke er svage og plejekrævende, men at vi selvfølgelig skal sikre ordentlige boliger til ældre og ikke mindst til de svage og de plejekrævende, herunder de demente, og at der også er etableret både lovgivning og rammer for at sikre, at de pladser, vi stadig væk mangler, vil blive bygget i løbet af de kommende år. På den måde synes jeg faktisk, at der er sikret en rigtig og fornuftig udvikling, og det er også baggrunden for, at jeg må afvise forslaget her, ligesom nogle af de mere overordnede kommentarer til retskravet og til hele synet på de ældre selvfølgelig også indgår i baggrunden for afvisningen.

Grete Schødt (S):

Dansk Folkeparti ønsker at give alle ældre et retskrav på en plejehjemsplads. Her har vi endnu et eksempel på, hvordan Dansk Folkeparti forsøger at lancere en skæv og meget fejlagtig debat om de ældres vilkår i Danmark og på et meget løst grundlag.

Taktikken fra Dansk Folkepartis side er til at gennemskue for enhver. Det handler om at skabe så megen utryghed hos de ældre som overhovedet muligt.

Lad mig derfor slå fast, at i løbet af 1990'erne er der foretaget et markant løft af boligstandarden på ældreboligområdet. De gamle og nedslidte plejehjem er bygget om. I mange tilfælde er der faktisk tale om at sammenlægge de gamle, små værelser til større og tidssvarende boliger for de ældre.

Samtidig er der blevet bygget rigtig mange moderne plejehjem med tilknytning af muligheder for vidtgående pleje og omsorg.

På det private boligmarked er der også sket en meget spændende nytænkning og taget mange initiativer bl.a. til oprettelsen af bofællesskab for ældre og andre.

Jeg kan kun konkludere, at Dansk Folkeparti misfortolker ældreboligstatistikken og ser bort fra den markante og faktiske udbygning af moderne plejehjem, som der er foretaget over en årrække. Udviklingen viser, at de ældre har forskellige behov og ønsker til deres boligsituation i alderdommen.

Dansk Folkeparti ønsker de gamle plejehjem tilbage – eller hvad – og vil give de ældre et retskrav på at kunne bo her. Men det ønsker flertallet af ældre ikke. De ældre vil først og fremmest selv vælge deres bolig efter deres egne individuelle behov, og jeg er meget enig

med socialministeren i, at vi hele tiden skal overveje, hvad vi kan gøre bedre på boligområdet, herunder overveje, om de ældres boligbehov og ønsker imødekommes i tilstrækkelig grad i dag.

Et forslag til at give de ældre flere valgmuligheder i forhold til ældrebolig kunne være at reservere særlig ældreegnede boliger til de ældre i de eksisterende boligmasser. Det kunne måske tilgodese ønsker hos de ældre, der ville bibeholde en tilknytning til deres lokalområde, hvor de har boet i mange år. I praksis handler det faktisk om at reservere nogle stuelejligheder, når de bliver ledige, hvis den ældre f.eks. bor på tredje sal og ikke længere kan klare trapperne.

Dansk Folkepartis forslag om et retskrav for ældre på en plejehjemsbolig er ikke kun vejen frem. Der er ikke meget nytænkning i forhold til ældres forskellige boligbehov i dette forslag, og Socialdemokratiet kan ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Den tale, Socialdemokratiets ordfører holdt, har ikke meget med virkeligheden uden for murene her at gøre, i hvert fald ikke lige uden for i Københavns Kommune.

Går man ud og spørger hjemmesygeplejerskerne dér, så får man et rystende billede af forholdene i et såkaldt velfærdssamfund. Gamle mennesker sidder dybt ensomme i skidt og møg, fordi man i hvert fald i Københavns Kommune overhovedet ikke fører det tilsyn med hjemmehjælpen, som er nødvendigt. Det er fuldstændig uacceptabelt, og de mennesker, der prøver at råde bod på det, er rystede og forargede og kan ikke forstå en tale som den, der er holdt her af den socialdemokratiske ordfører.

De siger derude: Det gik galt, da Mimi Jacobsen i 1988 stoppede plejehjemsbyggeriet. Det er det, de siger. Jeg ved godt, der er kommet andre ældretilbud, men det er det, de siger til mig, når jeg skal forberede mig til sådan noget her.

Så spørger jeg mig selv: Er det en helt anden verden herinde end den udenfor?

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Det var den socialdemokratiske ordfører, fru Grete Schødt's, bemærkning om, at de ældre vil have lov til at vælge deres egen bolig. Jamen vil Socialdemokratiet også være med til, at de

ældre selv vælger, hvilket plejehjem de skal på? Det er også deres egen bolig.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Paradeforslag, taktik fra Dansk Folkepartis side. Vi fremsætter her et forslag, der går ud på, at de ældre, når de er visiteret, jeg vil godt understrege visiteret, til en plejehjemsplads, så skal have et retskrav på at komme et sådant sted. Det er jo netop det, at mange ikke har i dag.

Vi har haft debatten før her i Folketingssalen, og der er en god grund til at fremsætte det her forslag, som Dansk Folkeparti har fremsat, uden at det skal henføres under et paradeforslag og et taktisk forslag.

Vi mener det virkelig. Jeg ved ikke, om det er gået op for fru Grete Schødts, at vi mener virkelig, at de ældre skal have en mulighed for at komme på et plejehjem, når de er i den situation, at det er nødvendigt.

Vi har utallige eksempler på, at de netop ikke kommer det, og det ønsker vi fra Dansk Folkepartis side at de gør.

(Kort bemærkning).

Grete Schødts (S):

Jeg synes, det var hård tale fra hr. Frank Dahlgaard, at de gamle sidder i skidt og møg, at de ikke bliver passet og plejet i hvert fald ikke her i København. Jeg vil sige, at det hører måske mere til at blive besvaret af Københavns Kommune end af os her fra Folketingets talerstol.

Så vil jeg godt sige om et retskrav på en plejehjemsplads: Jeg tror, alle kommuner tilstræber at placere deres ældre, der trænger til det, i den rigtige bolig, og alt andet lige går udbygningen i hvert fald den rigtige vej.

Vi kunne også godt tænke os, at man kunne speede lidt mere op i forhold til nye ældreboliger, i forhold til de moderne plejehjem, men ligefrem at vedtage ved lov, at man skal have et retskrav, synes jeg faktisk ikke hører helt hjemme i den virkelige verden ude i samfundet.

Jeg er ikke uenig i, at når man er visiteret til et plejehjem, er det vigtigt, at der også er en plads, men jeg kan hilse og sige, at derfra hvor jeg kommer, prøver man at bygge alle de plejehjem, alle de ventefsnit. Vi har en udbygning for senildemente. Vi har faktisk iværksat mange utrolige flotte tiltag. Vi har ikke nogen gamle, der ligger på vores hospitaler og venter og ikke kan komme hjem.

Det her er en kommunalpolitisk beslutning mere end noget som helst andet, og hvis man herinde tror, man kan lovgive sig ud af alting, så bliver man altså nødt til at konstatere, at så tager man fejl.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Folkeskolen er jo også et kommunalt anliggende, og alligevel er det bestemt, at alle skal undervises, og at folkeskolen er gratis. Der er lagt nogle regler oppefra, og det kan man jo også gøre på det her område, uden at det helt skal tages væk fra det kommunale.

Jeg synes, at den socialdemokratiske ordfører leverede et utilladeligt skønneri af forholdene for de ældre og de gamle i Danmark på det her område. Selvfølgelig er det ikke alle i f.eks. Københavns Kommune, der har det så meget ad hekkenfeldt til, som det jeg beskrev før, men det er så mange, at sådan en som jeg får opringer fra bl.a. hjemmesygeplejersker, som synes, at det er fuldstændig vanvittigt, hvad der foregår, og nu skal de der politikere inde på Christiansborg altså høre om det, og det synes jeg er godt, og det vil jeg gerne give videre.

Københavns Kommune er jo i denne her sammenhæng en meget stor del af Danmark. Det er jo landets største kommune, men når man ser på, hvor mange ældre, der er i Danmark, og hvor stor en del af dem, der er i Københavns Kommune, så er det en endnu større by.

Den er gal på det her område, og jeg synes ikke, man bare så ligetil kan feje sådan et forslag af bordet, som det er blevet her.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Til fru Grete Schødts vil jeg sige: Baggrunden for vores forslag er naturligvis også henvendelser fra masser af mennesker. Efterhånden har jeg opgivet at stille spørgsmål til socialministeren, for jeg får så mange forskellige eksempler på, hvor galt det ser ud rundt omkring. Det er faktisk baggrunden for det her forslag.

Eksempelvis når en 91-årig dame skal ligge på tredje sal og har ligget der i 9 måneder og har fået at vide, at om 3 måneder får du altså en plejehjemsplads. Og hun ligger der i 9 måneder, og hun ligger der stadig væk. Hun kan ikke komme på gaden. Der er altså noget galt.

Jeg er glad for fru Grete Schødts' bemærkninger om, at hun ønsker, at vi skal speede lidt

mere op. Det er jeg faktisk glad for, for det er lidt af en indrømmelse ud fra, hvad der tidligere er sagt af fru Grete Schødts her på talerstolen.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Jeg har fuld forståelse for, at fru Grete Schødts ikke kunne nå at svare på det hele i første runde, så nu vil jeg være lidt behjælpelig ved at gentage mit spørgsmål. Man sagde i ordførertalen, at de ældre selv skulle have lov til at vælge deres bolig, hvad vi kan være meget enige om. Men så vil jeg da også godt høre, om Socialdemokratiet også gerne vil være med til, at de ældre kan vælge, hvilken plejehjemsplads de skal på. Det er også deres bolig.

(Kort bemærkning).

Grete Schødts (S):

Over for fru Else Winther Andersen vil jeg blot konstatere, at det sker stort set allerede i dag. Der sker nemlig lige nøjagtig det, at man har en valgmulighed. Det er bl.a. årsagen til, at man i Odense Kommune har 76 ledige plejehjemspladser stående. Gamle, utidssvarende plejehjemspladser. Der ønsker de ældre ikke at bo. De vil ind i en moderne ældrebolig. De vil ind i et plejecenter. De vil ind i det moderne.

Så vi har stort set i dag allerede det frie valg. Hvis man flytter over kommunegrænser, så har man faktisk ret til det, hvis der er en ledig plads. Så man har altså muligheden for at vælge, men jo ikke i den forstand, som Venstre gerne vil. Og her overlader vi det altså også til kommunerne. Det er dem, der har ansvaret for at have det antal pladser, der er nødvendige.

(Kort bemærkning).

Kurt Christiansen (DF):

Fru Grete Schødts nævnte i sin første tale heroppefra, at nu var Dansk Folkeparti ude på at skabe utryghed. Det forstår jeg jo slet ikke, for det er lige nøjagtig det modsatte, vi er ude efter her: at skabe tryghed, også inden de bliver så gamle, at de eventuelt skal på plejehjem. Ydermere er det da glædeligt, at dér, hvor fru Grete Schødts bor, er der ingen, der mangler en plejehjemsplads. Gid det var sådan over hele Danmark.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Jeg vil spørge fru Grete Schødts: Kan jeg hermed konstatere, at Socialdemokratiet og dermed også regeringen er gået ind for, at man har et frit plejehjemsvalg over hele landet, når man har sagt, at der i dag reelt er en valgmulighed? Eller er der kun det – som det blev sagt i anden sætning – i Odense Kommune?

(Kort bemærkning).

Grete Schødts (S):

Jeg vil blot svare fru Else Winther Andersen på den måde, at det er kommunernes fulde ansvar, hvad de tilbyder deres borgere. Og inden for kommunegrænsen er jeg meget bekendt med, at man har en vis valgmulighed. Men det er ikke det samme som at tage mig til indtægt for at have sagt, at der er fuldstændig frit valg.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Fru Grete Schødts nævner, at i Odense Kommune er der ikke nogen, der står på venteliste. Jeg kan nævne, at i Århus Kommune står der p.t., dags dato, 300-400 personer på venteliste ud af 4.000, der er visiteret til enten en ældrebolig, en plejebolig eller et plejehjem. Så det står altså ikke lige godt til i hele landet.

(Kort bemærkning).

Grete Schødts (S):

Jeg er nødt til at sige, at man kan ikke tage mig til indtægt for, at jeg har sagt, at Odense Kommune ikke har ventelister. Jeg fortalte faktisk, at Odense Kommune har 76 ledige plejehjemspladser, gamle og utidssvarende plejehjemspladser, som ingen vil bruge og ingen vil bo i. Det er ikke det samme.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Så går vi tilbage til ordførerrækken. Fru Else Winther Andersen.

Else Winther Andersen (V):

I dag bygges der ældreboliger og plejeboliger, og derfor er det jo logisk, at antallet af plejehjemspladser går ned, som det er beskrevet i dette her beslutningsforslag. Og mange af de plejehjemspladser, der er – det er jo rigtigt – bliver jo ombygget og moderniseret. Så er det da logisk, at der er et færre antal end det, der var for år tilbage, og at der nu er meget af det, der hedder ældreboliger. Jeg nævner det, for

det har altså noget at gøre med, at vi sidder med et beslutningsforslag, som ikke er helt genbearbejdet, men det kan vi jo alle sammen komme ud for.

Til en start vil jeg gerne slå fast, at det altså er kommunernes ansvar at bygge og udbygge det antal pladser til de ældre, der vurderes, der er brug for. Det vil nemlig være meget individuelt i den enkelte kommune. Nogle kommuner ønsker et veludviklet hjemmehjælpskorps til at passe de ældre i deres hidtidige bolig, og det ønsker de ældre også tit selv. Andre ønsker mange ældrecentre med plads, hvor folk så flytter hen. Indstillingen til en ældre- og plejebolig vil altid være en visitation, som kommunen foretager.

Men dertil vil jeg så godt sige, at Venstre gerne vil være med til at diskutere ældrepolitik, herunder også ældreboliger og ældreboligvalget.

Venstre ønsker, at de ældre selv skal vælge deres ældreboliger eller plejeboliger, hvor de vil bo, når de er visiteret. De skal have lov til at ønske lige nøjagtig den, de gerne vil have.

Vi ønsker, at det sidste stavnsbånd skal ophæves. Det er jo fuldstændig urimeligt, at man ikke selv kan vælge den sidste bolig i livet, heller ikke eventuelt ens pårørende, hvis man er så dårlig, at man ikke selv kan vælge.

Men for at kunne vælge er det nødvendigt at have noget at vælge ud fra. Derfor ønsker vi indførelse af kvalitetsstandard i plejesektoren, pleje- og omsorgsindsatsen. Den kvalitetsstandard skal indeholde helt konkrete kvalitetsmål for plejen, for medicineringspraksis, for de fysiske rammer og for kostpolitikken, og der kunne også være andre områder, man ønsker.

Dernæst ønsker Venstre, at flere kommuner vil lade hele ældreområdet gå i udbud. Jeg har med vilje ikke sagt udlicitering, men i udbud. For det viser sig jo, at des flere udbydere der er – der bliver konkurrence på området – desto mere stiger kvaliteten også. Men det mest forunderlige er jo, at man på den måde også får mere for pengene, og derved vil der også være penge til en fortsat udbygning af hele boligområdet for ældre, sådan at man også har mulighed for at opfylde det stigende behov på det her område. Der er penge i omløb til det.

Men des mere tilfredse de ældre bliver, desto større livskvalitet får de også. Er de ældre tilfredse med deres pleje og omsorg, så er de også trygge.

Og jeg må derfor ud fra min ordførertale sige, at Venstre ikke kan stemme for det her beslutningsforslag, fordi det meget er et kommunalt anliggende, men bestemt også fordi beslutningsforslaget er så upræcist, som det er.

Jens Heimburger (KF):

Det Konservative Folkeparti kan ikke støtte beslutningsforslaget fra Dansk Folkeparti, men det er såmænd ikke et udtryk for, at vi sådan set mener, at Dansk Folkeparti ikke med det her forslag rejser en nødvendig debat om kvalitet i ældreplejen. Men udgangspunktet for ældreplejen skal efter vores vurdering være kommunernes prioritering af ressourcerne, og denne prioritering skal naturligvis overholde Folketingets lovgivning, som giver kommunerne pligt til at tilbyde pleje og bolig til de svageste ældre.

Men vi finder det afgørende, at Folketinget ikke bare udstikker firkantede rammer, som umuliggør en mere detaljeret prioritering og planlægning i den enkelte kommune. Jeg tror, at Dansk Folkeparti med den ensidige fokusering på plejehjemspladser ser bort fra det faktum, at der er bygget adskillige ældreboliger siden midten af 1980'erne. Kommunerne har således foretaget en prioritering, som i mange tilfælde har forbedret boligforholdene for de ældre. Dertil kommer, at mange kommuner har valgt at ombygge forældede plejehjem til mere tidssvarende boliger. Disse nuancer er vigtige at få med i debatten.

Vi skal stille krav, ingen tvivl om det. Vi skal stille krav til kommunernes ældrepleje, og vi vil gerne være med til at opstille nogle kvalitetsstandarder for plejesektoren, og vi vil også være med til at give de ældre et friere valg mellem plejeboliger. Samtidig vil vi presse på for, at regeringen opstiller mere præcise effektivitetsmålinger på ældreområdet ved de årlige forhandlinger med kommunerne. Eksempelvis kunne regeringen og KL indgå aftale om øget brug af udlicitering i ældresektoren. Den type initiativer mangler i dette udspil fra Dansk Folkeparti.

Vi er en lille smule betænkelige ved udspillet i bemærkningerne, der prøver at inddrage flygtninges behov for tag over hovedet. Vi synes ikke, den sammenligning er korrekt, og vi mener også, det er farligt at spille befolkningsgrupper ud mod hinanden.

Vi afviser forslaget.

Villy Søvndal (SF):

SF har for nylig fremlagt sit forslag til, hvad vi synes, der skal ske på ældreområdet. Det indeholder et forøget plejehjemsbyggeri, 2.500 flere om året foreslår vi, og flere ansatte i ældreplejen, både i hjemmehjælpen og på plejehjemmene. Der foreslår vi 10.000.

Jeg siger det her, for man kan jo ikke beskyldte Dansk Folkepartis forslag for just at være præcist. Jeg har prøvet at nærlæse det et par gange for at se, om ikke der var en antydning af, hvad der er Dansk Folkepartis bud, bare en linje, bare et tal. Der er ikke ét tal. Der er ikke ét tal hverken på antallet af ansatte eller på antallet af ældreboliger. Det er jo lidt underligt, når man byder, at man så overheadet ikke kommer med bud på, hvad der i virkelighedens verden skal ske. Hvad mener Dansk Folkeparti, der skal ske? Det er det undrende spørgsmål, man står tilbage med efter det her forslag. Hvor mange skal der bygges, og hvor mange skal der ansættes? Det, vi har budt på, har Dansk Folkeparti åbenbart ikke haft kapacitet til.

Det andet, jeg vil sige, er, at – jeg tror, jeg erindrede om det sidst også, da Dansk Folkeparti havde forslaget om hjemløsegaranti – den store modsætning fra Dansk Folkeparti jo er, at man på den ene side foreslår, at man bygger, og på den anden side foreslår, at man afvikler støtten til støttet boligbyggeri. Jeg er ked af at måtte gentage det: Men det hænger bare ikke sammen. Man kan ikke både på den ene side sige, at vi vil bygge, og på den anden side sige, at vi vil fjerne støtten. Det står i Dansk Folkepartis principprogram. Og derfor ved jeg ikke, om det vil være for meget endnu en gang at bede Dansk Folkeparti beslutte sig til, om man mener det ene, eller man mener det stik modsatte. Det må dog være af interesse for et parti, der har så stor interesse for ældreområdet, at svare på det problem, jeg nu har rejst adskillige gange, nemlig at der er en lodret modsætning mellem principprogrammet og de forslag, man fremlægger i Folketinget.

Så vil jeg bare sige, at sammenkædningen med flygtningene endnu en gang ikke giver os mere lyst til at beskæftige os med det her. Jeg synes, det er ubehageligt, at Dansk Folkeparti ved enhver lejlighed bruger muligheden for at skubbe én gruppe, der har et problem, op mod den anden gruppe, der har et problem.

Så bare til afrunding: Venstres ordfører og De Konservatives ordfører mente, at udbud og udlicitering vil løse det her. Nu er der jo trosfrihed

i Danmark, så man kan mene stort set, hvad man vil. Men jeg synes, det er interessant, at de debatter, vi har haft om problemer på plejehjemsområdet her julen over, har drejet sig om tre geografiske steder. Det ene var Odder, der var det et kommunalt plejehjem, det andet var Nordborg, der var det en selvejende institution, det sidste var Farum, der var det et udliciteret plejehjem.

Jeg vil bare pege på, at der er intet i virkelighedens verden, der tyder på, at der er trylleformularer, der er i stand til at løse det her problem, og derfor er det reelle problem, at skal der skabes bedre forhold på ældreområdet, så skal man både byde på ressource delen af det, og selvfølgelig også være optaget af, hvordan kvaliteten kan forbedres, og det klarer man ikke ved nyreligiøse besværgelser.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Hr. Villy Søvndal kører i den samme rille hele tiden med hensyn til, hvad Dansk Folkeparti vil med almennyttigt boligbyggeri, ældreplejeboliger osv. Jeg har prøvet på at fortælle hr. Villy Søvndal, at Dansk Folkeparti siger o.k. med hensyn til ældreboliger, for de er jo kommet ind under det almennyttige boligbyggeri. Vi siger o.k. til eksempelvis ungdomsboliger, og vi har også fortalt hr. Villy Søvndal flere gange, at det også handler om psykisk syge osv., såfremt de kan hjælpes på denne måde.

At forslaget gøres usympatisk ved, at vi stiller det op mod, at flygtninge har et retskrav på en bolig inden for 3 måneder, er for at sætte det i relief til, hvad vi selvfølgelig ønsker at de ældre skal have. Når de er visiteret til en plejehjemsplads, så skal de også have mulighed for at komme der hurtigst muligt, og det er det, vores forslag går ud på.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg er for så vidt også ked af at blive ved med at trætte med at pege på, hvad Dansk Folkeparti skriver. Jeg synes selv, det er trættende. Men hvis politik skal give mening, er man vel også nødt til at spørge. Jeg antager, at Dansk Folkeparti ikke, når man indrykker annoncer i avisen, skriver det dér med at tage støtten væk fra støttet boligbyggeri, men det står i Dansk Folkepartis principprogram.

Vil fru Birthe Skaarup ikke godt bekræfte, at det står i principprogrammet? Hvis man ikke

mener det, hvorfor laver man det så ikke om? Hvorfor fjerner man det ikke fra principprogrammet? Det er den måde, vi andre orienterer os på med hensyn til, hvad partierne mener. Det er da modsætningsfyldt at lave en annonsekampagne og fremsætte forslag i Folketinget, der kører den ene vej, og så have et principprogram, der peger i stik modsat retning.

Og så er det vel ikke unødigt trætte at bede et parti om svare på, hvad det egentlig mener.

Jeg glemte i øvrigt at sige, at vi kan ikke støtte forslaget, først og fremmest fordi det er fuldstændig upræcist.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Jeg må indrømme, at jeg tror, jeg opgiver at fortælle hr. Villy Søvnald, hvad det er, vi mener omkring støttet byggeri og vores hjælp til de ældre. Hr. Søvnald bliver ved at køre i den samme grammofonrille, og jeg har udmærket klart læst vores partiprogram med hensyn til, hvad vi ønsker omkring støttet byggeri, og hvem det er, vi ønsker at hjælpe i denne her situation.

Jeg kan ikke forstå, at hr. Villy Søvnald ikke kan forstå det. Jeg har prøvet på at fortælle det flere gange. Det er, ligesom om det ikke rigtig kan sive ind.

Villy Søvnald (SF):

Jeg forstår godt, at fru Birthe Skaarup opgiver, og jeg kvitterer sådan set bare for kapitulationen.

Ebbe Kalnæs (CD):

Vi er ikke i tvivl om, at forslagsstillerne mener det godt for de ældre. Det gør vi også i CD. Det er vi også overbevist om at de gør i regeringen, det gør Venstre, det gør SF, De Konservative osv., og jeg tror ikke, der er nogen overhovedet, der ikke vil gøre tingene bedre for de ældre og være med til hurtigst mulig at skaffe flere plejeboliger eller plejehjemspladser, hvor omsorgen er i orden.

Jeg ved godt, der er brug for, at man når de her mål ude i kommunerne, og det er selvfølgelig ikke tilfredsstillende, det er utilstedeligt, hvis mennesker, som der er eksempler på, nær de 90, som har hårdt brug for pleje, skal vente i lange tider – ja, helt op til 2 år er der enkelte eksempler på – på en plejehjemsplads. Det er nok vanskeligt at lovgive sig ud af de enkelte situationer, men derfor er det væsentligt og

vigtigt, at vi har debatten hele tiden om, hvad det er for nogle normer, vi gerne ser, hvor det er, vi skal nå hen.

Der står i beslutningsforslaget, at antallet af plejehjemspladser er faldet, og det er da fuldkommen rigtigt. Men det er også kun den ene side af sagen, eller den halve sandhed, kunne man vel sige, for gør man tingene op på den rigtige måde, kan der tegnes et nogenlunde fair billede.

Så må man selvfølgelig se på udviklingen af det samlede antal boliger for ældre, man må se på det samlede antal deciderede plejeboliger, hvor der kan gives en vidtgående pleje og omsorg. De tal viser for det seneste tiår stor stigning i antallet af ældreboliger, ganske stort fald i antallet af plejehjemspladser, men et nogenlunde stabilt antal deciderede plejeboliger.

Dertil kommer så, at ingen må tro, at de nedlagte pladser på plejehjemmene fra før i tiden var noget at reklamere med. Der er god grund til de beslutninger, der blev truffet i 1980'erne, hvor man stod med en plejehjemsmasse, der var nedslidt og fuldstændig utidssvarende.

Romantiske forestillinger om gamle, måske nok lidt luvslidte institutioner, men fyldt med atmosfære og værdig omsorg, kan man godt glemme. Sådan var tilstanden rent faktisk ikke, og det er jo derfor, man har sat en anden udvikling i gang.

Derfor vil jeg tillade mig at sige, at meget er blevet bedre, men CD vil gerne sammen med andre partier, der vil være med, medvirke til at lægge en fornuftig plan, så vi kan få udbygget antallet af plejeboliger og sikre hjælp og døgnpleje til dem, der helst vil blive i hjemmet. Det er den bedste måde at gribe det an på, og derfor kan vi heller ikke støtte det foreliggende beslutningsforslag.

Anders Samuelsen (RV):

Jeg vil gerne starte med at slå fast, at Det Radikale Venstre er helt uenig i de præmisser, som Dansk Folkeparti lægger til grund for dette forslag om retskrav på plejehjemsplads for alle borgere over 67 år.

For det første er det ikke alle borgere over 67 år, som har behov for, at der skal stå en plejehjemsplads klar, når de bliver 67. Selvfølgelig skal de ældre, der har behov for det, have en plejehjemsplads, men der er ikke megen fornuft i at kræve, at der er plejehjemspladser til alle folkepensionister.

For det andet vil jeg gerne tage skarpt afstand fra Dansk Folkepartis forsøg på over én kam at gøre alle folkepensionister til svagelige og skrøbelige personer, hvis eneste behov er en plejehjemsplads, og hvad deraf følger. Det hører ingen steder hjemme og er så langt fra virkeligheden, som det kan være. Ældrebefolkningen er en meget sammensat gruppe med vidt forskellige behov og ønsker. At der er færre traditionelle plejehjemspladser i Danmark i dag, end der var i 1987, er ikke det samme som at sige, at der er færre boliger til ældre, eller at situationen er blevet værre.

I 1995 vedtog Folketinget plejeboligreformen, som skulle sikre, at ældre kunne få mere tidsvarende boliger og mere varierede tilbud end blot plejehjemspladser. Jeg skal blot igen konstatere, at antallet af traditionelle plejehjemspladser ganske rigtigt er faldet, men at de i væsentligt omfang er blevet erstattet af mere moderne ældreboliger.

For det tredje er det meget vigtigt at understrege, at fremtidens ældre ikke nødvendigvis vil ligne nutidens ældre eller de ældre i 1970'erne. I den forbindelse kunne man overveje, om der bliver det samme behov for plejehjemspladser, når f.eks. 68-generationen bliver folkepensionister. Jeg tror ikke, at det vil være tilfældet. Der vil derimod blive behov for en større variation, og det er også den vej, udviklingen går.

Endelig er jeg også nødt til at understrege, at vi altså har kommunalt selvstyre i Danmark. Det virker, som om forslagsstillerne ikke helt er klar over, at det faktisk er tilfældet, men fra radikal side er vi ikke i tvivl: Et retskrav som det, der her foreslås, er et klart brud med det kommunale selvstyre på ældreområdet, og derfor kan vi naturligvis heller ikke af den årsag støtte forslaget.

Det Radikale Venstre kan ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Kurt Christiansen (DF):

Hr. Anders Samuelsen nævnte, at der i dette beslutningsforslag skulle stå, at der skulle være et retskrav for alle ældre over 67 år. Jeg vil godt bede hr. Anders Samuelsen fortælle mig, hvor det står henne. Det eneste sted, jeg ser tallet 67, er faktisk nede i den nederste del af det, hvor der står »andel af ældre over 67, der modtager hjemmehjælp«. Det har jo ikke nødvendigvis noget med det andet at gøre.

Jette Gottlieb (EL):

Enhedslisten er faktisk positiv over for intentionerne i forslaget, men vi mener også, at det er formuleret på en måde, så det slet ikke udfylder de hensigter, der måtte ligge i det. Og vi synes også, at regeringen, og især Socialdemokratiet, taler udenom, når de afviser, at der er tale om et problem, eller når de henviser til, at det er et rent kommunalt spørgsmål.

Det har altid været Enhedslistens politik, at det skal være den ældre selv, der visiterer sig til en ældrebolig, hvad enten der så er tale om en plejebolig eller blot en ældreegnet bolig. Vi tror såmænd ikke, at SF's bud på, hvad det betyder af udvidelse af såvel menneskekapacitet som bygningskapacitet, er helt ved siden af. Vi tror nemlig ikke, at en sådan vedtagelse vil betyde et stormløb af ældre, der står i lange køer for at få en ældrebolig, for hvis man kan klare sig og føler sig tryk i de hjemlige omgivelser, ja, så vil man selvfølgelig helst blive der.

Vi mener, at en sådan vedtagelse bør ske parallelt med indførelse af større retssikkerhed på hjemmehjælpsområdet; det gælder den praktiske, personlige bistand især. Der er alt for mange kedelige eksempler på, at kommunerne ikke yder ældre og handicappede den hjælp, de har brug for, og det kan man ikke snakke udenom.

Det fremgår klart af reglerne for praktisk og personlig hjælp, at den skal ydes med et forebyggende sigte. Det er jo en glimrende målsætning, for det betyder, at den, der har brug for hjælp, inddrages i løsningen af opgaverne og derfor samtidig får vedligeholdt og optrænet sine egne færdigheder.

Men virkeligheden er langt fra intentionerne. Jeg tror ikke, der findes ret mange eksempler på hjemmehjælp, hvor der er udmålt så lang tid, at der rent faktisk er tid til at medinddrage hjælpemodtageren. Det er jo på dette område, som det er at have børnene med i køkkenet, når der skal laves mad, at det tager lidt længere tid. Til gengæld kommer gevinsten på lang sigt.

Enhedslisten har flere gange formuleret, hvordan retssikkerheden på hjemmehjælpsområdet kan styrkes. Hvis der defineres et standardsortiment af ydelser, som man er berettiget til hjælp til, hvis man ikke selv kan løse dem, er det jo ganske enkelt at se, hvornår man er berettiget til hjælp.

Vi synes altså, at det optimale er at sikre de ældre den fornødne omsorg og pleje, hvad enten de har brug for en plejebolig eller hjælp i hjemmet. Vi synes ikke, at nogen skal tvinges til

at blive i eget hjem, hvis det ikke er de optimale rammer for dem, men vi synes selvfølgelig heller ikke, at nogen skal tvinges til at bo i plejebolig, hvis de føler sig glædest og tryggest i egen bolig. Derfor hænger alle de her ting sammen, og det nytter ikke at tage fat i det ene hjørne uden at tage hul på de andre.

Om indførelse af en retsgaranti til plejehjemsplads kan man sige, at det er et skridt i den rigtige retning, men det skal altså ledsages af alle de andre ting. Derfor kan vi være positive over for intentionerne i forslaget, men vi synes ikke, at forslaget er den rigtige måde at gøre det på.

Tove Videbæk (KRF):

Rent spontant og følelsesmæssigt ville jeg umiddelbart sige et stort ja til det her forslag, men ved nærmere eftertanke er jeg måske ikke helt så afklaret. Men det, Dansk Folkeparti har ret i, er, at der er lukket alt for mange plejehjemspladser ned, man har villet afinstitutionalisere, man har villet, at folk skulle være længst muligt i eget hjem, og de ældre skulle så bare have al den praktiske hjælp og pleje, de havde behov for.

Problemet er bare, at det rigtig mange steder i landet ikke fungerer ude i det virkelige liv. Man har lukket plejehjemspladser og har ikke kunnet følge med med at etablere andre tilbud og med at yde den praktiske hjælp, og for at understrege rigtigheden af dette, kan vi blot tænke på alle de problemer, der har været med hjemmehjælp, med nedskæringer, med de mange ældre, der sidder ensomme i deres lejlighed, de mange ældre, der bliver svigtet, besøg, der bliver aflyst, osv.

Nogle ældre får kontakt med andre mennesker ved at gå ud og handle og i det mindste den ene gang om dagen at snakke med nogle andre, men de svage, som ikke kan gå ud, ja, de møder måske kun andre mennesker, når hjælpen kommer en lille time om ugen. Dette eget hjem, som de nu længst muligt er i, er ikke længere et ønskebosted for den ældre. Det eget hjem er ikke længere egnet, når svage ældre bliver så isolerede og ensomme og utrygge, som mange er blevet i de senere år.

Visiteringen til pleje- og ældreboliger er blevet alt for stram, og derfor er ældre alt for syge og svage, inden de når at komme dertil. Ældre, som ønsker at komme på plejehjem, får ofte det lidet opmuntrende svar: Du er ikke dårlig nok til at komme på plejehjem. Det medfører igen,

at de i mange tilfælde slet ikke har glæde af de mange aktiviteter og sociale tilbud, som er på plejehjemmene, og personalet er ekstra belastet, idet gennemsnittet af beboerne er langt tungere end tidligere.

Visiteringen bør blødes op, således at ældre, som ikke mener, at de længere kan klare sig selv, i langt højere grad har mulighed for at komme på plejehjem eller i plejebolig. Og det frie valg, som vi har hørt lidt om her i dag i mange kommuner, består i, at man selv kan vælge, om man vil skrives op på en venteliste, hvor der i forvejen står 35, eller om man hellere vil på en venteliste, hvor der står 11. Det er det frie valg i mange kommuner.

Nej, der skal være mere plads til mennesket, man skal tage udgangspunkt i det enkelte menneske, der skal med andre ord være plads til andre værdier, til samtale, nærhed osv.

Ventelisterne, der findes på trods af den stramme visitering, skal vi have udryddet, ikke ved at stramme visiteringen yderligere, men ved at bygge flere plejeboliger. Ventelisterne i sig selv er med til at skabe utryghed hos de ældre. Vi skal have skabt tryghed for de ældre og flere pleje- og ældreboliger.

Mange private plejehjem står i øjeblikket til lukning, på grund af at de ikke lever op til nogle bygningsmæssige regler, men her mener jeg, at der er mange andre kvaliteter ved plejehjem, som kan være vigtigere for de ældre, end om plejehjemmet kan leve op til kravene i diverse tekniske skemaer.

Når ældre er ensomme, utrygge og måske kun minimalt selvhjulpne, er det helt andre ting, der prioriteres, såsom nærhed, socialt samvær, et par hænder til at hjælpe med noget praktisk eller et par hænder til at stryge over kinden. Det handler om at skabe miljøer og tilpasse ressourcerne efter brugernes behov, sikkerhed, tryghed, for at man kan få den hjælp, man har brug for, når man har brug for den.

Vi skal have skabt den tryghed igen, og vi skal have udryddet den frygt og usikkerhed, som p.t. råder på det her område rigtig mange steder i landet. Men jeg tror desværre ikke, vi kan udrydde frygten alene via et retskrav om plejehjem.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Kan det virkelig passe, at Kristeligt Folkeparti mener, at vi ikke skulle have bygget de gamle utidssvarende plejehjem om?

Det, ældrekommissionen kom med i 1980'erne, var jo netop at pege på de gamle utidssvarende plejehjem, hvor vi rev gamle mennesker op med rode, hvor de måtte skille sig af med alt, hvad de ejede og havde, og blev henvist til 8-10 kvadratmeter med en seng og et bord og en stol. Det kan ikke være Kristeligt Folkepartis mening.

Hvad med arbejdsmiljøet i forhold til de ansatte? Små bitte badeværelsesrum, hvor man ikke har kunnet bade og ordne de gamle. Vi har ødelagt vores hjemmehjælpere og vores sundhedspersonale med dårlige rygge og arbejds-skader; hvor sengene stod ind mod en væg, og hvor der ikke var plads til at flytte dem ud. Jeg må tage afstand fra det.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Nej, Kristeligt Folkeparti mener bestemt ikke, at vi ikke skulle røre ved de gamle, utidssvarende plejehjem, men jeg tror på, at man kunne have gjort det langt mere fleksibelt, end man har gjort. Hvis der var tre værelser, kunne man måske have bygget dem sammen til to eller til et, hvad ved jeg, og så kunne man have bygget det antal nye, som der så ville være brug for. Badeværelserne osv. skal vi også have, men sådan som det er i nogle af de moderne plejeældreboliger i dag, hvor man har nogle store køkkener, jamen der er det jo sådan, at mange ældre jo er så dårlige og så syge, at de ligger i deres seng og kun kommer i det ene rum, og det store flotte køkken, som de har stående dér, kommer de aldrig i, for de kan ikke finde ud af det.

Det er helt andre kvaliteter, der er brug for, når folk er så syge, som de er i dag, når de kommer på plejehjem.

Tom Behnke (FRI):

Frihed 2000 kan støtte beslutningsforslaget fra Dansk Folkeparti, ikke mindst i lyset af at det er et forslag, jeg selv har fremsat indtil flere gange i Folketinget. Og derfor er det selvfølgelig et forslag, jeg fuldt ud kan støtte. Vi har bestemt ikke noget imod, at vores forslag bliver kopieret. Vi ser også af og til, at regeringen kopierer nogle af vores forslag, og så er det rigtig godt, for de bliver jo som regel vedtaget, f.eks. maskeringsforbudet og lignende. Så det er altid rart at se, når noget bliver genbrugt.

Argumentationen for forslaget fremgår jo af bemærkningerne, men det, der jo også gør sig gældende, er: Kommunerne har ifølge lovgiv-

ningen pligt til at stille en egnet bolig til rådighed for de ældre, når de er visiteret til det. Hvis kommunen har en pligt, bør det også modsat være sådan, at borgeren har en ret til at få den pågældende bolig. Men det vil man ikke.

Og hvorfor vil man ikke det? Hvorfor vil man kun nøjes med, at kommunerne har pligten? Ja, det er selvfølgelig, fordi man ikke ønsker, at det skal have en reel effekt. Man ønsker ikke, at det skal være sådan. Man ønsker, at kommunerne skal have muligheden for ikke at stille en plejehjemsplads eller en plejehjemslignende plads til rådighed for de ældre. Det er jo det, regeringen ønsker.

Man ønsker den mulighed, at kommunerne visiterer de ældre, men undlader at stille pladsen til rådighed. Sådan må det jo fortolkes. For ellers havde man selvfølgelig sagt: Selvfølgelig skal pligten modsvares af et retskrav på den anden side. Det vil man ikke.

Det kan jo f.eks. være, fordi der sker det, at i det øjeblik man giver de ældre et retskrav på en plejehjemsbolig eller en plejehjemslignende bolig, når de er visiteret, så vil den enkelte ældre også have mulighed for at gå ud og sige, at vedkommende kræver sin ret, f.eks. i et privat byggeri, et privat plejehjem, en privat plejehjemslignende bolig. Og det vil man ikke. Nej, det skal ligge i det offentlige.

Jeg tror, det er dér, hunden ligger begravet. Det er det, man ikke vil være med til. Og det er egentlig synd. Jeg er helt sikker på, at i det øjeblik man sagde, at kommunen har en pligt til efter visitering af den ældre at sørge for, at vedkommende også får den bolig, vedkommende nu er visiteret til, og modsvarende at den ældre havde et retskrav på en sådan bolig, ville der vise sig et meget stort behov for disse boliger.

Og i det private er man jo langt hurtigere til at finde ud af efterspørgsel og udbud, end man er i det offentlige. I det offentlige skal der ned-sættes udvalg og kommissioner og alt muligt, og der går år, årtier, inden man har fået løst problemet. I det private: Hvis der er fem, der har lyst til at bo på plejehjem, så er der en privat, der bygger et plejehjem til fem. Det tager ikke længere tid, end det tager at lægge murstenene oven på hinanden. Sådan er det jo.

Altså med andre ord: Forslaget her ville med et trylleslag løse hele problemet. Jeg ved godt, at økonomisk får kommunerne et problem, ja-vel ja. Men det er vel ikke interessant, for der står jo i lovgivningen, at kommunen har en pligt til at sætte den bolig til rådighed. Så øko-

nomisk kan det vel være underordnet, der behøver vi jo ikke at tage et hensyn til kommunerne. Næ, det er den rent praktiske gennemførelse af, at vi sikrer, at de ældre, der har et behov for at komme på et plejehjem eller i en plejehjemslignende bolig, rent faktisk også får lov til det.

Det får de ikke lov til i dag. Jo, nogle gør, men der er sandelig også mange, der ikke gør. Og derfor bør det her retskrav selvfølgelig også gennemføres, og så bør der også åbnes mulighed for, at man, når man har det krav og man er visiteret, så også kan vælge f.eks. et privat plejehjem eller lignende.

Altså, i anden lovgivning hedder det bedrageri. Man bilder befolkningen ind, at hvis de igennem hele deres liv betaler skat og afgifter, så skal man nok sørge for dem, når de bliver ældre. Når så man har betalt sin skat og afgifter igennem et helt liv og får behov for at komme på plejehjem eller lignende, så siger man: Nej, det var bare for sjov. Det var bare noget, vi sagde. Vi mener det slet ikke. Den dér bolig, glem det, for budgetterne er stramme, og det er der ikke noget at gøre ved. Bliv nu bare boende, hvor du bor, og så kan det godt være, du kan få noget hjemmehjælp en gang om ugen, og at du kan komme i bad hver tredje uge og sådan noget, så må det være godt.

Hvis et privat firma havde lavet sådan noget, hvis et forsikringsselskab havde lavet sådan nogle kontrakter og så lavet sådan et kontraktbrud, så var de blevet slæbt i retten, og de var blevet dømt med piber og trommer. Men i det offentlige er det, som om at nå ja, det går nok alligevel. Og det er dér, det er så ærgerligt, at man har statsliggjort, offentliggjort alting i det her samfund, for borgerne er stort set retsløse i det her samfund over for det offentlige. Det offentlige kan skalte og valte, som det passer dem. Man har ingen muligheder.

Med et retskrav fik man den mulighed, så havde man krav på at få den ydelse, man har betalt til hele sit liv, og som man sandelig har krav på. Det er umenneskeligt, det er uværdigt, den måde, vi behandler mange af vores ældre på, og derfor er forslaget selvfølgelig godt.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Dansk Folkeparti er glad for hr. Tom Behnkes bemærkninger til vores forslag. Det kan godt være, det har været fremsat før, men det er åbenbart sådan, at det skal det gøres mange

gange endnu, før man kan vinde ordentligt gehør for det.

Og vi er sådan set glade for, at hr. Tom Behnke kan se, at de ældre ikke blot skal være en statistik, en økonomisk statistik, at det er problemet. Det, vi godt vil have man skal se af forslaget, er, at det er den menneskelige omsorg, der er sparet væk, og det, at de ældre nu ingen retskrav har på at få en plejehjemsplads, når de har behov for det, er vi glade for at hr. Tom Behnke kan se.

Frank Dahlgaard (UP):

Det forslag, vi behandler her, drejer sig jo om antallet af pladser til ældre og gamle, og det næste forslag, som jeg har fremsat, drejer sig om kvaliteten af de pladser, der så er på plejehjemmene.

Jeg synes, at de bedste ordførertaler, der er holdt her, blev holdt af hr. Tom Behnke og fru Tove Videbæk, og jeg kan sådan set tilslutte mig dem begge to. Jeg har sympati for det her forslag, og jeg begriber ikke, at ordførerne for de to største partier i Folketinget kører den politik over for det her, som man har valgt at gøre: Fra Socialdemokratiets side en erklæring om, at tingene i virkeligheden er meget gode, og at det sådan stort set er i orden, og fra Venstres side siger man, at det er kommunernes ansvar, og at det må de finde ud af derude.

Det sidste føler jeg er ansvarsforflygtigelse. Jeg mener, at man fra central side bør gribe ind, på eller anden måde i stil med det her.

Så har der været sagt noget om, at man er gået over dér i slutningen af 1980'erne til et andet system. Man kører ikke så meget med plejehjemmene, og det er derfor, plejehjemspladserne er faldet meget, noget med 30-35 pct. i de sidste 10-12 år, men så er der kommet andre typer af ældreboliger og foranstaltninger til.

Jeg har studeret tallene lidt, og jeg har også snakket med folk ude i virkeligheden, og jeg tror, at der er et problem, selv om jeg ikke har beskæftiget mig med det her i mange år. Jeg tror virkelig, der er et problem, og det ligger nok i, at der bliver flere ældre, og at der især bliver flere meget gamle, som typisk er meget plejekrævende og har brug for at blive set efter og taget hånd om næsten 24 timer i døgnet. For dem er plejehjemmet, gerne i en eller anden moderniseret form, det rigtige.

Og som fru Tove Videbæk sagde, er ensomheden et enormt problem i tillæg til alle de andre praktiske problemer, og problemer i forbin-

delse med det, at man er gammel og ikke er så førlig mere, og derfor mener jeg ikke, det er en rigtig politik, man har ført. Jeg har hørt fra hjemmesygeplejeområdet, at man er rasende over det, der er sket med, at man stoppede plejehjemsbyggeriet og gik over til noget andet. Jeg tror, der virkelig er behov for, også når man ser på tallene, at der bliver bygget og bliver øget en kapacitet af noget i retning af plejehjemmene.

Der var en her, der sagde – jeg tror, det var SF's ordfører – at når 68'erne kommer op i den dér høje alder, så har vi nok ikke brug for det. Men det tror jeg egentlig nok vi har, og jeg tror nok, at man må udbygge det ganske kraftigt, fordi der er så mange af os. Der vil nok være flere, der kan klare sig selv bedre – vi har haft et bedre liv, et mindre hårdt liv, end de, der i dag er gamle – men der er så mange af os, at det eksploderer efter 2015. Og selv om procentdelen af dem, der er meget plejekrævende, vil være faldende, vil mængden opveje det, og det må vi forberede os på.

Jeg synes, at når man nu på børneområdet har en pasningsgaranti for børn, så skal man også have det for gamle. Den har man så fået sådan i princippet, kan jeg forstå, her fra 1992, men det med, at det bliver en ret i tillæg til den pligt, som kommunerne har – for at sige det, som hr. Tom Behnke sagde det – tror jeg er det rigtige.

Så jeg er positivt indstillet over for det her forslag, og jeg vil da gerne følge det i udvalgsarbejdet, selv om det nok bliver udefra, og håber, at der kan komme noget ud af det her.

Kurt Christiansen (DF):

Jeg skal først herfra takke for debatten og sige tak til Enhedslisten og Kristeligt Folkeparti for de gode tilkendegivelser, og jeg vil da også gerne rette en speciel tak til Frihed 2000 og til hr. Frank Dahlggaard, selvfølgelig.

Det beslutningsforslag, vi her har behandlet, er for mig at se en helt naturlig ting i et velfærdssamfund som det danske.

Vi har en lov, som giver fremmede, der kommer her til landet, et retskrav på en bolig af passende størrelse og standard inden for 3 måneder, og så er det svært at forstå – og det er især svært at forstå for vore ældre – at ikke engang landets egne borgere har et retskrav på en plejehjemsplads, når de får brug for den.

Folketinget vedtog i 1992, at der skal være det nødvendige antal plejehjemspladser til rådighed. Det krav lever kommunerne ikke op til

i dag. Derfor er det nødvendigt med en opstramning ved at indføre et retskrav for de ældre på en plejehjemsplads, når der er brug for den.

Jeg tror, at langt de fleste ældre allerhelst vil blive boende i eget hjem så længe som overhovedet muligt, og der er da heldigvis også rigtig mange, der bliver i eget hjem. Der er så nogle ældre, for hvem det kan være umådelig svært at blive i eget hjem – det kan være på grund af sygdom eller andre sociale forhold – og disse ældre må vi altså ikke glemme, selv om de ikke længere er på det danske arbejdsmarked.

Jeg har lidt en fornemmelsen af, at det er, ligesom man skubber man dem ud: Nu tjener de ikke penge til statskassen mere, så nu gider vi ikke mere beskæftige os med dem. Men de har da trods alt igennem et helt liv bl.a. arbejdet for, at vi har den velfærdsstat, som vi har i dag.

Der er så måske mange, der vil skyde Dansk Folkeparti i skoene, at nu giver vi de fremmede skylden for, at vi ikke kan tage hånd om vore ældre, men det er lige nøjagtigt det, vi ikke gør. Vi appellerer kun til den sunde fornuft, og den har vi trods alt alle sammen uanset religion, hudfarve eller partifarve. Det er og skal være en pligt for det offentlige, at vore ældre har værdige forhold i deres livs efterår.

Vi har i de sidste par måneder både set og hørt, at der bliver flere ældre. Det er i sig selv ikke noget nyt. Det har vi vidst længe. Ikke desto mindre er antallet af plejehjemspladser faldet fra godt 46.000 til godt 34.000, altså et fald på 12.000 pladser på 10 år. I den samme periode, og det er også omtalt i beslutningsforslaget, er antallet af ældre steget med ca. 23.000.

I 1987 var de kommunale nettoudgifter i 1997-priser til ældreomsorg på 21,3 mia. kr., og i 1996 var det også på 21,3 mia. kr. Med andre ord: Bevillingerne er altså ikke fuldt med i takt med, at vi bliver flere ældre.

For at kunne tilgodese det stigende behov, der fremover vil være for plejehjemspladser, skal der alt andet lige bygges nye plejehjem eller som minimum etableres nye plejehjem i eksisterende bygninger. Ja, vi skal måske gå så vidt som til at forlange, at der bliver et frit valg over kommunegrænserne.

Mange ældre går i dag til daglig i en evig angst og frygt for, hvad der skal blive af dem, når de ikke længere kan være i deres eget hjem: en angst for, at de skal havne på et hospital i stedet for et plejehjem. Den frygt skal vore ældre ikke leve med.

Dansk Folkeparti vil gerne appellere til alle i salen om at bruge deres sunde fornuft. Jeg har sagt det før, og jeg kan ikke forstille mig et eneste medlem her i salen, som ikke kan støtte det her forslag. Vi bliver alle sammen ældre, men jeg har lidt på fornemmelsen, at der sidder nogle i salen, som tror, at de aldrig bliver ældre, og at de aldrig får behov for en plejehjemsplads. Det er ikke rigtigt. Der er en ting, der er hundrede procent sikker: Alderen kan vi ikke løbe fra.

Vi har en forpligtigelse til at tage hånd om vore ældre. Så sent som i går sagde statsministeren: Vi skal have handling bag vores ord. Og her er virkelig et forslag, hvor man kan sætte handling bag ved ordene, så det batter noget.

Ministeren indledte med at kalde det et paradeforslag, så jeg vil da godt indbyde alle Folketingets partier: Jeg synes, at vi alle sammen skal deltage i den parade.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

(Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 76:

Forslag til folketingsbeslutning om anstændig behandling af plejehjemsbeboere.

Af Frank Dahlgaard (UP).
(Fremsat 25/1 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Baggrunden for hr. Frank Dahlgaards forslag er jo den senere tids debat om forholdene for ældre mennesker på plejehjem. Og det er bestemt

i den debat nogle rystende og helt uacceptable forhold, der er blevet beskrevet, og på den måde kan man sige, at intet er så skidt, at det ikke er godt for noget, for vi har her fået et udgangspunkt for en ny debat og et afsæt til at snakke sammen, vi, der har et medansvar for ældrepolitikken, om, hvad vi kan gøre for at ændre på de forhold, som vi synes er uacceptable.

På den måde er det et sympatisk forslag, men jeg mener, at det er meget urealistisk, fordi det bygger på, at man kan sidde i et ministerium som socialminister og skrive til f.eks. landets plejehjemsledere, at nu må de sørge for at tage sig ordentligt af beboerne. Derudover mener jeg, at det i virkeligheden er lidt at stikke befolkningen blår i øjnene og fremstille det, som om det er det, der skal til. Men jeg forstår godt baggrunden for at foreslå det, og det kan jo bruges i en debat om, hvad vi skal gøre.

Noget af det, hr. Frank Dahlgaard også foreslår, er at diskutere tilsynet med plejehjemmene. Det var sundhedsministeren og jeg i samråd om såvel i Sundhedsudvalget som i Socialudvalget den 20. januar, hvor der var en meget lang og meget udmærket og konstruktiv debat om tilsynet.

På den baggrund lovede jeg udvalget, at jeg for det første her og nu ville skrive til kommunerne, der i dag har ansvaret for tilsynet, for at indskærpe dem, hvad reglerne går ud på, for jeg mener, at en del af de problemer, der er, drejer sig om, at de ikke opfylder de regler om tilsyn, der er i dag. Det første, man skal sørge for, er, at de regler i hvert fald bliver overholdt.

Såvel sundhedsministeren som jeg lovede også at tage initiativ til at undersøge, hvordan de gældende tilsynsregler på sundheds- og socialområdet faktisk anvendes i praksis, om de er gode nok, og hvad vi eventuelt kan gøre.

Så der er ligesom lagt op til et større eftersyn af tilsynsreglerne og den måde, de fungerer på.

Derudover er regeringen inde i nogle overvejelser om forskellige initiativer til gavn for de svageste ældre, som i høj grad berører nogle af de områder, som hr. Frank Dahlgaard også er inde på. Man kan sige, at en del jo også handler om at diskutere, hvordan man får tydeliggjort, hvad der er god kvalitet – også som et udgangspunkt for at føre et ordentligt tilsyn. Man skal jo ligesom vide, hvad det er, man skal kigge efter, hvad der er godt og skidt, og hvad der er acceptabelt og ikke acceptabelt.